

**ŠIAULIŲ LOPŠELIO-DARŽELIO „AUKSINIS RAKTELIS“
SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO
TVARKOS APRAŠAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Šiaulių lopšelio-darželio „Auksinis raktelis“ Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) parengtas vadovaujantis Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis, patvirtintomis LR Švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190.

2. Aprašo paskirtis – padėti lopšelio-darželio bendruomenei užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, patyčių, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai ir fiziškai saugi.

3. Aprašas nustato smurto ir patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą lopšelyje-darželyje.

4. Aprašo tikslas - siekiant ugdyti pozityvų vaikų ir darbuotojų elgesį ir sukurti draugišką ir saugią atmosferą, nustatyti, kokie turi būti daromi veiksmai individualiu, grupės, įstaigos, šeimos lygmeniu.

5. Aprašas remiasi šiais principais:

5.1. į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalios, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos (fizinis, psichologinis smurtas/patyčios);

5.2. kiekvienas lopšelio-darželio administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ir patyčias, turi reaguoti ir juos stabdyti;

5.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie smurtą ir patyčias amžiaus ir pareigų bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų/smurtaujančiųjų ar patiriančių patyčias/smurtą amžiaus ir pareigų.

6. Apraše vartojamos sąvokos:

6.1. patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui;

6.2. patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

6.2.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, uėjimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

6.2.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, tyčinis turtinės žalos darymas ir kt.;

6.2.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

6.2.4. elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

6.3. patyčias/smurta patiriantis vaikas/darbuotojas – ugdytinis/darbuotojas, iš kurio yra tyčiojamasi/ prieš kurį smurtauojama;

6.4. besityčiojantysis/skriaudėjas – vaikas ar suaugusysis, inicijuojantis patyčias/smurta ir/ar prisidedantis prie jų;

6.5 patyčių/smurto stebėtojas – vaikas/suaugęs asmuo, matantis ar žinantis apie smurta/patyčias, bet nesiimantis veiksmų jiems nutraukti;

6.6. patyčių/smurto prevencija – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis lopšelio-darželio bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

6.7. patyčių/smurto intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių/smurto dalyviams (besityčiojantiems/smurtaujantiems, patyčias/smurta patiriantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant tėvus (globėjus, rūpintojus);

6.8. patyčių/smurto prevencijos ir intervencijos stebėseną – patyčių/smurto situacijos lopšelyje-darželyje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

7. Aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija; Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, kitais įstatymus įgyvendinančiais teisės aktais.

8. Toliau Apraše kalbama tik apie smurto/patyčių atvejus, kuriuose bet kuriame iš vaidmenų dalyvauja ugdytiniai. Suaugusiųjų tarpusavio smurto/patyčių prevencijos ir intervencijos klausimai reglamentuojami Darbo tvarkos taisyklėmis, Etikos kodeksu ir Mobingo ir psichologinio smurto darbo aplinkoje prevencijos ir intervencijos tvarkos aprašu.

II SKYRIUS

SMURTO/PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA LOPŠELYJE-DARŽELYJE

9. Smurto/patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi lopšelio-darželio veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi vadovas, Vaiko gerovės komisijos nariai, grupių mokytojai, direktoriaus pavaduotojas ugdymui, o jos vykdyme dalyvauja visi lopšelio-darželio bendruomenės nariai, ugdytinių tėvai (globėjai, rūpintojai).

10. Lopšelio-darželio vadovas koordinuoja Aprašo parengimą ir vykdymą, stebėsenos rezultatais paremtą kasmetinio lopšelio-darželio smurto/patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, jo pristatymą bendruomenei, vykdymą, įgyvendinimo refleksiją ir pristatymą bendruomenei.

11. Aprašo įgyvendinimą koordinuoja ne mažiau kaip 3 atsakingi asmenys, sudarantys smurto/patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo grupę (toliau – Vykdyto grupę). Vaiko gerovės komisijos (toliau – VGK) posėdyje į Vykdyto grupę išrenkami ne mažiau kaip 3 VGK nariai, kurie kasmet:

11.1. inicijuoja ir vykdo apklausą, apibendrina jos rezultatus;

11.2. remiantis apklausos ir pranešimų apie smurta/patyčias analizės duomenimis, rengia smurto/patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

11.3. svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį, įgyvendinimą VGK posėdžiuose;

11.4. teikia siūlymus lopšelio-darželio direktoriui dėl smurto/patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo, darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo smurto/patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

11.5. teikia siūlymus dėl Aprašo tobulinimo;

11.6. atlieka kitus Apraše numatytus veiksmus.

12. Kiekvienų mokslo metų pabaigoje V GK pirmininkas teikia ataskaitą Pedagogų tarybai apie smurto/patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių plano įgyvendinimą, apie bendrą smurto/patyčių einamųjų mokslo metų patirtį įstaigoje.

III SKYRIUS

SMURTO/PATYČIŲ INTERVENCIJA LOPŠELYJE-DARŽELYJE

13. Visais įtariamais ir realiais smurto/patyčių atvejais kiekvienas lopšelio-darželio administracijos atstovas, mokytojas ar švietimo pagalbos specialistas, bet kuris kitas darbuotojas reaguodamas:

13.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus smurtą/patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

13.2. primena vaikui, suaugusiajam, kuris smurtauja/tyčiojasi, lopšelio-darželio nuostatas ir elgesio taisykles, sureaguoja į smurtą/patyčias patyrusio asmens emocijas;

13.3. informuoja direktoriaus pavaduotoją ugdymui apie įtariamą ir/ar įvykusį smurto/patyčių atvejį, užpildo pranešimo apie smurtą/patyčias formą (Priedas Nr. 1) bei registruoja ją Smurto/patyčių registracijos žurnale (Priedas Nr.2).

14. Grupės mokytojas gavęs informaciją apie įtariamus ir/ar įvykusius smurtą/patyčias:

14.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai smurto/patyčių atvejis;

14.2. su smurtaujančiu/-iais/besityčiojančiu/-ais vykdo veiksmus, aptartus Šiaulių lopšelio-darželio „Auksinis raktelis“ švietimo pagalbos netinkamai besielgiantiems mokiniams teikimo tvarkos apraše.

14.3. organizuoja individualius pokalbius su kitais smurto/patyčių dalyviais, kalbasi su jų tėvais (globėjais, rūpintojais), aiškinasi dėl pagalbos jiems poreikio, pildo pokalbio su nukentėjusiuoju/stebėtoju formą (Priedas Nr. 3);

14.4. stebi tolesnę smurto/patyčių dalyvių santykių raidą.

15. Per ne ilgiau kaip 2 mėnesius nesibaigus smurto/patyčių situacijai, mokytojas kreipiasi į V GK pirmininką, kuris inicijuoja Vykdyto grupės posėdį, o prireikus ir V GK posėdį.

16. Vykdyto grupė, įvertinusi turimą informaciją:

16.1. vadovaudamasi „Švietimo pagalbos netinkamai besielgiantiems mokiniams teikimo tvarkos aprašu“, apsvarsto „Mokinio elgesio ir bendravimo aprašymą“, pateiktą ugdytinio grupės mokytojo;

16.2. apsvarsto „Ugdytinio stebėjimo lapus“, jei toks stebėjimas vykdytas;

16.3. skriaudėjui parengia individualios pagalbos planą (IPP);

16.4. numato ir parengia veiksmų planą su nukentėjusiuoju/-aisiais, stebėtoju/-ais (Priedas Nr. 4);

16.5. paskiria Vykdyto grupės narį/-ius koordinuoti IPP ir veiksmų plano vykdymą.

16.6. apie esamą situaciją informuoja lopšelio-darželio direktorių;

16.7 vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos pokyčiui įvertinti.

17. Smurto/patyčių dalyviams pagal individualius poreikius lopšelyje-darželyje teikiama švietimo pagalbos specialistų ir/ar pedagogų pagalba.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

18. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

SUDERINTA

Lopšelio-darželio „Auksinis raktelis“
tarybos posėdžio 2022 m. lapkričio 21 d.
protokolu Nr. IP-7

**ŠIAULIŲ LOPŠELIO-DARŽELIO „AUKSINIS RAKTELIS“
PRANEŠIMO APIE SMURTA/PATYČIAS FORMA**

Pranešimo data

Bendrieji duomenys:

Kas pranešė apie smurtą/patyčias:	
Kam pranešė apie smurtą/patyčias:	
Kur įvyko smurtas/patyčios:	
Kada įvyko smurtas/patyčios:	
Kokia smurto/patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
o Žodinis smurtas/patyčios	
o Fizinis smurtas/patyčios	
o Kiti pastebėjimai (įrašyti)	
Ar yra žinoma, kad tai ne pirmas kartas?	

Duomenys apie smurto/patyčių dalyvius:

Vaiko/-ų, patyrusio/-ių smurtą/patyčias vardas, pavardė, amžius, grupė:	
Vaiko/-ų, kuris/-ie smurtavo/tyčiojosi vardas, pavardė, amžius, grupė:	
Vaiko/-ų, stebėjusio/-ių smurtą/patyčias vardas, pavardė, amžius, grupė:	

Išsami informacija apie įvykį:

--

Darželio pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje patyčių situacijoje:

--

Smurto ir patyčių prevencijos
ir intervencijos vykdymo
tvarkos aprašo
priedas Nr.3

**ŠIAULIŲ LOPŠELIO-DARŽELIO „AUKSINIS RAKTELIS“
POKALBIO SU NUKENTĖJUSIUOJU/STEBĖTOJU IR JO TĖVAIS (GLOBĖJ AIS,
RŪPINTOJAIS) FORMA**

_____ data

Nukentėjusiojo/stebėtojo vardas, pavardė, amžius (nereikalingą išbraukti)	Pokalbio turinys ir išvados

Rekomendacijos nukentėjusiajam/stebėtojui (nereikalingą išbraukti)

Rekomendacijos nukentėjusiojo/stebėtojo tėvams (globėjams, rūpintojams)

Mokytojo vardas, pavardė, parašas

Nukentėjusiojo/stebėtojo tėvų (globėjų, rūpintojų) vardas, pavardė, parašas

Smurto ir patyčių prevencijos
ir intervencijos vykdymo
tvarkos aprašo
priedas Nr. 4

**ŠIAULIŲ LOPŠELIO-DARŽELIO „AUKSINIS RAKTELIS“
VEIKSMŲ PLANAS SU NUKENTĖJUSIAIS, STEBĖTOJAMS**

Turinys	Laikas	Laukiamas rezultatas	Vykdytojas	Pasiektas rezultatas

Koordinatoriaus vardas, pavardė, parašas